

ЗЕРНОВИРОБНИЦТВО В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ДИНАМІКА

***Микитченко А.С., Трещула М.Ю., студенти*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

В цілому в Україні природно-кліматичні умови є сприятливими для вирощування багатьох сільськогосподарських культур, зокрема зернових. Однією з головних культур зернового господарства є пшениця, яка на сьогоднішній день забезпечує продовольчу безпеку держави.

Значний зерно-експортний потенціал нашої держави забезпечує суттєві надходження валютних коштів у державний бюджет. За даними USDA світове виробництво пшениці у 2011-2012 МР оцінювалось у 695 млн. тонн, що на 6,8 % вище за показник попереднього маркетингового року. У 2012-2013 МР виробництво пшениці в світі мало знизитись на 5,72 % і скласти 658,7 млн. тонн. Світове споживання в 2011-2012 МР оцінювалось в 687 млн. тонн, а в 2012-2013 МР прогнозується не суттєве його зниження до рівня 681,2 млн. тонн. У 2011-2012 МР збільшення обсягів світового експорту пшениці становило 16,7 % до 154,6 млн. тонн, порівняно з показником в 132,4 млн. тонн у 2011-2012 МР. У 2012-2013 МР прогнозується зниження експорту майже до рівня 2010-2011 МР до 134,8 млн. тонн. Обсяги світового імпорту у 2011-2012 МР також демонстрували збільшення на 12 % до 147,3 млн. тонн. У 2012-2013 МР імпорт ймовірно знизиться на 8 % і складатиме 135,4 млн тонн.

Найбільшим виробником пшениці в світі є Китай, частка якого складає 17 % всього світового виробництва. Проте, Китай не є одним з основних експортерів, що обумовлене високим внутрішнім попитом на пшеницю. Друге місце займає Індія з 12 %. Україна посідає 9-е місце у світовому виробництві пшениці і 6-е місце в світовому експорті з часткою в 4 % від сукупного світового показника. За результатами 2011-2012 МР безперечним лідером в експорті пшениці є США з часткою 18 % від сукупного світового експорту пшениці. В першу трійку також входять Австралія і Росія, які в 2011-2012 МР здійснили експорт пшениці в обсягах 15 % і 14 % від світового відповідно.

---

* Науковий керівник – Грідін О.В., ст. викладач

Основними імпортерами даної культури в світі є Єгипет, частка якого становить 8 % від сукупного світового імпорту, Бразилія – 5 % і по 4 % на Індонезію, Японію і Алжир. За останні 20 років виробництво пшениці в Україні було нестабільним і характеризувалось суттєвими коливаннями в обсягах. У 2011/2012 році воно продемонструвало приріст у розмірі 32 %, склавши 22,3 млн. тонн. Споживання в 2011/2012 році становило 15 млн. тонн. Збиральна площа пшениці збільшилася на 6 % по відношенню до 2010 року. На 2012/2013 МР виробництво пшениці в Україні прогнозувалось на рівні 15,5 млн. тонн, що на 30 % нижче за показник 2011/2012 МР, при внутрішньому споживанні 12,3 млн. тонн, що на 18 % менше минулорічного показника. Експорт культури прогнозувався на 26 % нижчим, ніж торік, на рівні 4 млн. тонн, а імпорт залишився незмінним – 100 тис тонн.

В Україні в розрізі регіонів традиційно найкращі показники з вирощування пшениці демонструють Полтавська, Миколаївська і Донецька області. Найбільшими імпортерами української пшениці є Туніс, Сирія, Кенія, Ізраїль і Іспанія. Серед компаній лідером експорту пшениці є ДК Хлібінвестбуд, на яку припадає до третини від сукупного експорту даної культури. На другому місці знаходиться Нібулон частка якого в останні роки коливалась в межах 10 %. За 6 років середні ціни на пшеницю в світі збільшилися на 80 %, порівняно з серпнем 2006 року. Одним з найважливіших факторів впливу на обсяги виробництва пшениці є, без сумніву, природно-кліматичні умови виробництва. Несприятливі погодні умови знижують урожайність пшениці, спричиняють погіршення якості, створюють дефіцит і призводять до підвищення цін.

Література.

1. Грідін О.В. Стан та перспективи розвитку вітчизняного зерновиробництва в умовах вступу до СОТ / О.В. Грідін // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ. – 2007. – Вип. 50. – С. 81-86.

2. Грідін О.В. Світовий ринок зерна: стан, проблеми та перспективи розвитку / О.В. Грідін // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка та менеджмент». – 2008. - Випуск 8/1, (31), – С. 75-78.

3. Грідін О.В. Стан та найближчі перспективи розвитку зернопродуктового підкомплексу Харківського регіону / О.В. Грідін // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ. – 2008. – Вип. 70. – С. 64-69.